

P6_TA-PROV(2009)0309

Moterų teisės Afganistane

2009 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento rezoliucija Europos Parlamento rezoliucija dėl moterų teisių Afganistane

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Afganistano, ypač į 2009 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl Afganistane naudojamų ES lėšų biudžetinės kontrolės¹,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. vasario 12 d. Europos Parlamento delegacijos ryšiams su Afganistanu ir *Wolesi Jirga* (Afganistano Parlamento žemaisiais rūmais) bendrą rezoliuciją,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. kovo 31 d. Hagoje vykusią Tarptautinę konferenciją Afganistano klausimais,
 - atsižvelgdamas į NATO aukščiausiojo lygio susitikimo deklaraciją dėl Afganistano, kurią 2009 m. balandžio 4 d. Strasbūre ir Kėlyje paskelbė Šiaurės Atlanto Tarybos posėdyje dalyvavę valstybės ir vyriausybės vadovai,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. balandžio 6 d. ES ir Jungtinių Valstijų užsienio reikalų ministrų bendrą deklaraciją dėl teisėkūros Afganistane,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 5 dalį,
- A. kadangi Afganistanas dalyvauja taikant daugelį tarptautinių priemonių, susijusių su žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, pvz., yra Konvencijos dėl moterų visų formų diskriminacijos panaikinimo ir Vaiko teisių konvencijos šalis;
- B. kadangi 2004 m. sausio 4 d. Afganistano Konstitucijoje, ypač jos 22 straipsnyje, teigiama, kad „Afganistano piliečiai, vyrai ir moterys, pagal įstatymą turi vienodas teises ir pareigas“, ir kadangi ši Konstitucija neprieštarauja Afganistano ratifikuotoms tarptautinėms sutartims,
- C. kadangi į Afganistano Šeimos kodeksą nuo praėjusiojo amžiaus aštuntojo dešimtmečio pabaigos įtrauktos nuostatos, kuriose pripažįstamos moterų teisės sveikatos ir švietimo srityse ir kadangi šis kodeksas taisomas siekiant jį suderinti su 2004 m. Konstitucija;
- D. kadangi 2002 m. birželio mėn., 2001 m. gruodžio 5 d. sudarius Bonos susitarimus, įkurta Nepriklausoma žmogaus teisių komisija, kuriai pirmininkauja Sima Samar, ir kadangi ši komisija svarbi ginant žmogaus teises;
- E. kadangi neseniai abeji Afganistano parlamento rūmai patvirtino naują įstatymo dėl moterų šiičių asmens statuso projektą, kuriame griežtai ribojama moterų judėjimo laisvė, nes nepripažįstama jų teisė išeiti iš namų, išskyrus „teisėtus tikslais“, reikalaujama, kad moterys paklustų savo vyrų seksualiniams geismams, ir taip įteisinamas vadinamasis

¹ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0023.

santuokinis prievartavimas, taip pat skatinama moterų diskriminacija santuokos, skyrybų, paveldėjimo ir galimybių mokytis srityse, ir kadangi visa tai neatitinka tarptautinių žmogaus teisių standartų, ypač susijusių su moterų teisėmis;

- F. kadangi šis 15–20 proc. gyventojų aktualus įstatymo projektas dar netaikomas, nes jis dar nepaskelbtas Vyriausybės oficialiajame leidinyje, nors jį jau pasirašė Afganistano prezidentas Hamid Karzai,
- G. kadangi šis įstatymo projektas dėl kritikos, kuri jo atžvilgiu išsakyta ir Afganistane, ir užsienyje, perduotas Afganistano teisingumo ministerijai siekiant patikrinti, ar jis neprieštaruoja Afganistano vyriausybės įsipareigojimams pagal tarptautines moterų ir apskritai žmogaus teisių konvencijas ir pagal Konstituciją;
- H. kadangi aktyvistai, ypač moterų teisių gynėjai, toliau patiria prievartą ir kadangi kovotojai, ypač radikalių pažiūrų asmenys, naudoja smurtą prieš daugelį šių gynėjų, pvz., Afganistano pilietė, moterų teisių gynėja, Kandaharo provincijos tarybos narė Sitara Achakzai nužudyta šalia savo namų, Gul Pecha ir Abdul Aziz nužudyti konservatyvių teisininkų tarybai apkaltinus juos nemoraliais veiksmais ir paskelbus mirties nuosprendį, nužudyta pirmoji Kandaharo policininkė Malai Kakar, vadovavusi policijos tarnyboms, tiriančioms mieste padarytus nusikaltimus, kurių aukos – moterys,
- I. kadangi po tarptautiniu mastu vykusių protestų mirties bausme už straipsnio apie moters teises islamo religijoje platinimą nuteisto 23 metų amžiaus Afganistano žurnalisto Perwizo Kambakhsho bausmė sušvelninta skiriant jam 20 metų kalėjimo,
- J. kadangi toliau pranešama apie grasinimus moterims ir jų gąsdinimus viešose bei darbo vietose ir kadangi šie teiginiai patvirtinami Jungtinių Tautų pranešimuose; kadangi neseniai pranešta, kad esama sunkumų siekiant labiau įtraukti mergaites į švietimo sistemą, nes tam prieštaruoja kovotojai ir radikalai,
- K. kadangi per pastaruosius metus užfiksuota daug atvejų, kai jaunos moterys susidegino siekdamos išvengti priverstinės santuokos ar šeiminio smurto;
 - 1. prašo persvarstyti įstatymo, skiriamo Afganistane gyvenantiems šaitams, projektą, nes aišku, kad jo turinys neatitinka vyrų ir moterų lygybės principo, kuris skelbiamas Konstitucijoje ir tarptautinėse konvencijose;
 - 2. pabrėžia, kad pavojinga priimti teisės aktą, kuris taikomas tik kai kurioms gyventojų kategorijoms ir kuris iš esmės skatina diskriminaciją ir neteisybę;
 - 3. rekomenduoja Afganistano Teisingumo ministerijai panaikinti visus įstatymus, kuriais įteisinama moterų diskriminacija ir kurie prieštaruoja Afganistano sudarytoms tarptautinėms sutartims;
 - 4. mano, kad siekiant vystyti valstybės demokratiją, itin svarbu, kad Afganistanas priimtų įsipareigojimus dėl žmogaus teisių, ypač moterų, kurios itin svarbios šalies vystymuisi ir kurios turi visiškai naudotis savo pagrindinėmis ir su demokratija susijusiomis teisėmis; dar kartą patvirtina, kad remia kovą su visų rūšių diskriminacija, įskaitant diskriminaciją, susijusią su religija ir lytimi;
 - 5. primena, kad 2007–2013 m. Europos Sąjungos strateginiame dokumente dėl Afganistano

teigiama, kad vyrų ir moterų lygybė ir moterų teisės yra pagrindinis nacionalinės Afganistano vystymosi strategijos klausimas;

6. žavisi Kabule prieš naują įstatymo projektą protestavusių afganių drąsa ir jas palaiko; smerkia smurtą, kurį šioms moterims teko patirti per protestus, ir prašo, kad Afganistano valdžios institucijos užtikrintų šių moterų apsaugą;
7. smerkia žmogaus teisių ir afganių išsilaisvinimo gynėjų žudymą, ypač tai, kad neseniai nužudyta regiono parlamento narė Sitara Achikzai;
8. išreiškia savo liūdesį dėl to, kad Afganistano aukščiausiasis teismas patvirtino 20 metų kalėjimo bausmę, skirtą Perwizui Kambakhshui už šventvagiškas kalbas, ir ragina prezidentą H. Karzai dovanoti bausmę P. Kambakhshui ir įsakyti jį išlaisvinti;
9. ragina Afganistano valdžios institucijas, įskaitant vietos valdžios institucijas, imtis visų įmanomų priemonių siekiant apsaugoti moteris nuo seksualinės prievartos ir nuo kitokių rūšių prievartos, susijusios su lytimi, bei paduoti tokius smurtaujančius asmenis į teismą;
10. mano, kad per pastaruosius metus didelėmis pastangomis padaryta pažanga moterų ir vyrų lygybės srityje neturi nukentėti dėl partijų priešrinkiminių derybų;
11. ragina siūlyti kandidatės moteris į prezidento rinkimus, kurie turėtų įvykti rugpjūčio 20 d., ir ragina sudaryti galimybes afganėms visaverčiai dalyvauti priimant sprendimus ir naudotis kitomis teisėmis, ypač moterų teise būti išrinktomis ir paskirtomis eiti aukštas valstybines pareigas;
12. ragina Tarybą, Komisiją ir valstybes nares toliau kelti klausimą dėl įstatymo dėl moterų šiičių asmens statuso ir klausimą dėl moterų ir vaikų visų rūšių diskriminacijos, nes tai nesuderinama su ilgalaikiais tarptautinės bendruomenės įsipareigojimais padėti Afganistanui reabilitacijos ir rekonstrukcijos srityse;
13. ragina Komisiją Afganistano moterų reikalų ministerijai teikti tiesioginę ir su planavimu susijusią paramą ir skatinti nuolat į visą Afganistano vystymosi politiką integruoti lyčių aspektą;
14. ragina Jungtinių Tautų moterų vystymosi fondą (Unifem) būti itin budrų;
15. įpareigoja Pirmininką perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Afganistano Islamo Respublikos vyriausybei ir parlamentui bei Nepriklausomos žmogaus teisių komisijos pirmininkui.